

Beste Mensen,
Hierbij de preek van deze morgen voor de parochie van Bennekom.
Hij is misschien wat moeilijk uitgevallen.
Ik probeer de twee avonden uit het evangelie met elkaar te vergelijken: ze zijn grotendeels identiek. Het verschil is de afwezigheid/aanwezigheid van Thomas, en de woorden en het blazend gebaar van Jezus.
De vraag is: Heeft de uitroep van Thomas (Mijn Heer - Mijn God) op avond twee iets te maken met zonden vergeven - zonden behouden van avond een?
Wat kort door de bocht: In mijn preek denk ik van wel:
Barmhartigheid (Heer) heeft altijd Rechtvaardigheid (God) nodig en omgekeerd.
Ze kunnen niet goed functioneren zonder elkaar.
Goede zondag.
Hans

TWEEDE ZONDAG VAN PASEN ABC

Handelingen 2:42-47
Johannes 20:19-31

Bennekom 2014

Het evangelie van vandaag vertelt ons van twee achtereenvolgende zondagen. De eerste valt op Pasen zelf, de andere een week later. Je kunt zeggen: vandaag dus. De gebeurtenissen op beide dagen lijken sprekend op elkaar.

Beide avonden immers zijn de deuren op slot. Een groep leerlingen is in de zaal van het Laatste Avondmaal bijeen om de tragische gebeurtenissen van de afgelopen tijd te verwerken. Het 'Hadden we maar...' is niet van de lucht. Hadden we hem maar niet naar Jeruzalem laten gaan... Hadden we maar dit ...en hadden we maar dat...

Vooraf die eerste avond verwijten ze elkaar en zichzelf hoe hopeloos hun falen op het meest beslissende moment van hun leven is geweest. De tweede avond zijn ze wellicht in nog grotere verwarring geraakt door wat Maria van Magdala hun had verteld over het lege graf, en over wat ze vorige week zelf hadden meegemaakt.

Ook nu weer staat de Heer in hun midden. Net als de eerste keer zegt hij: Vrede! vrede voor jullie. Het klinkt niet als een wens: moge jullie vrede ondervinden. Neen, *vrede* is jullie aandeel in wat er gebeurd is. Dat is een feit! Als balsem druppelt dat woord vrede – ook deze avond - opnieuw in hun ziel. Ze weten met heel hun wezen: Jezus heeft hen lief. Hij is met hen, zij behoren hem toe – ondanks alles! Hij is waarlijk het beeld van de Barmhartige

Even duidelijk als vorige week zijn ook nu weer de wonden van Jezus zichtbaar. De tekenen in zijn handen, de gapende wond in zijn zijde. Een 'wounded healer' is hij, een Geneesheer die zelf het lijden kent en die pijn en dood aan den lijve heeft ervaren.

Het meest opvallende verschil tussen die twee avonden is Thomas. Hij is de afwezige/ aanwezige leerling. Daarmee, én met zijn scepsis vertegenwoordigt hij ook ons.

Bij een wat nauwkeuriger vergelijking valt nog een verschil op. Het machtige blazen van Jezus over zijn leerlingen wordt niet meer vermeld. Toen blies hij a.h.w. zijn leerlingen nieuw – goddelijk leven in.

Daarbij sprak hij over 'vergeven van misslagen', en - aan de andere kant - over 'het blijven toerekenen van zonden en fouten'.

Moest Thomas een hoge prijs betalen voor zijn afwezigheid de eerste keer, en is hij er maar bekaaid van afgekomen? Of dacht de evangelist: ik heb al zoveel parallellen getrokken, de lezer zal onderhand wel begrepen hebben, dat Jezus Thomas niet achtergesteld heeft bij de anderen? Het verhaal zwijgt hier in alle talen.

Hoe het ook zij, laten we eerst eens kijken naar de reactie van Thomas zelf. Hoe heeft hij die avond ervaren? Hoe verwoordt hij zijn beleving van deze avond? Nadat hij gezien heeft, en wellicht de wonden van Jezus heeft betast, roept hij uit: MIJN HEER EN MIJN GOD.

Dit woord van Thomas verdient een lange en eerbiedige meditatie van iedere mens, gelovig of niet, christen of anders gelovig. Rabbijnen kunnen ons daarbij helpen zijn woorden op hun juiste waarde te schatten.

Zijn uitroep bevat twee verschillende namen voor de Eeuwige. Het woord 'Heer' verwijst naar Adonai (de vier letterige Godsnaam JHWH) en staat voor Gods Barmhartigheid. Het woord 'God' is het Hebreeuwse Elohim – en die naam wijst naar Gerechtigheid. Vertaald, zegt Thomas dus: Mijn Heer, die Barmhartig is, hij is tegelijkertijd ook mijn Rechtvaardige God. Of nog anders: de Barmhartige die rechtvaardig is, is ook de Rechtvaardige, die barmhartig is!

Wat Thomas hier zegt over de Eeuwige, is tegelijkertijd een opdracht voor iedere mens. Wij moeten leven, niet met barmhartigheid alleen, ook niet met rechtvaardigheid alleen, maar - hoe moeilijk ook - met die twee deugden samen. Want Barmhartigheid alleen schept immers chaos en het doet het slachtoffer vaak onrecht aan. Rechtvaardigheid alleen leidt - volgens een oud gezegde - tot het hoogste onrecht en verstikt alle leven.

- Iedere mens krijgt hiermee te maken.
Zowel bij ons handelen als in de manier waarop we over problemen en conflicten spreken, is zowel barmhartigheid als echtvaardigheid gemoeid.
- Alle grote wereldgodsdiensten worstelen met dit dilemma; de Bijbel en de joodse mystiek voorop, maar ook de Islam en het Boeddhisme hebben weet van deze paradox.
- In elke gerechtelijke uitspraak moeten onze rechters recht én genade mengen tot een menselijke, humane (straf)maat.
- Bij iedere beoordeling van een asielaanvraag zijn telkens én barmhartigheid én het recht in het geding.
- En bij ieder conflict waarin we zelf verzeild raken, moeten we een afweging maken tussen (wat het evangelie noemt) vergeven en blijven toerekenen.

Soms mag barmhartigheid overheersen en andere keer zal gerechtigheid de overhand hebben. Want ieder geval is weer anders. Maar het een kan niet zonder het ander!

Zo heeft onze God zich ook gedragen: Volgens Genesis heeft God de wereld geschapen met Gerechtigheid (Elohim), maar de aarde en de mensheid houdt alleen stand als barmhartigheid, ge-

nade, vergeving (Adonai) blijvend een reële optie is. En dat niet alleen bij de Eeuwige, maar ook bij iedere mens en bij heel de samenleving.

Mijn Heer - en - mijn God
Zo vat Thomas Jezus woorden
op deze twee avonden samen

en met een glimlach naar ons toe
beaamt Jezus dat en zegt:
Op de goede weg zijn ook jullie die niet zien
en toch geloven.